

125 JAAR SCHOLEN

SINT-LAMBRECHTS-HERK

HISTORIEK

December 2004

Voorwoord

De geschiedenis van onze school is verbonden met de evolutie van de onderwijswetgeving en met de tegenstellingen tussen vrije en officiële scholen in ons land, in het bijzonder gedurende de 19de en de 20ste eeuw.

Ook de demografische ontwikkeling in Sint-Lambrechts-Herk heeft betekenis:

- 31-12-1880: 1343 inwoners waarvan 711 mannen en 654 vrouwen.
- 31-12-2003: 4419 inwoners waarvan 2187 mannen en 2232 vrouwen

Het is een geschiedenis van kinderen, die tijdens de 19de eeuw en ook nog geruime tijd tijdens de 20ste eeuw, opgroeiden in onwetendheid, die kinderarbeid verrichtten en als analfabeten door het leven gingen. Langzaam maar zeker, in versneld tempo na WO II, liepen alle kinderen school en konden ze zich ontwikkelen tot vrije en zelfbewuste volwassenen. Deze evolutie is schatplichtig aan de onbaatzuchtige en idealistische inzet van parochiepriesters, schoolbesturen, directies en leerkrachten.

Dit brochuurtje kan uiteraard niet volledig zijn. Maar hiermee wagen we een poging om, aan de hand van concrete data en gebeurtenissen, de bijzondere betekenis te schetsen van de basisschool in de Herkse gemeenschap.

Moge dit werkje meteen een uitnodiging zijn voor al de oud-leerlingen om belangrijke data aan te vullen, documentatiemateriaal toe te voegen, persoonlijke frappante anekdotes te bezorgen aan de basisschool De Kameleon ...
Nu doen!

Wie voelt zich geroepen?

Georges Mewis
Samensteller

De Vlaamse leerlingen behoren tot de beste leerlingen in de wereld (o.m. wereldkampioen wiskunde); OESO-onderzoek, 06.12.2004.

• 1879 - 1914

Vóór 1879 was er tegen de oude kerk een houten "barak" dat als schooltje dienst deed. Geenszins een school in de huidige betekenis; daar werd nu vooral godsdienstonderwijs, lezen, schrijven en rekenen onderwezen en dan nog niet aan ieder kind.

Uit het weekblad Het Algemeen Belang der Provincie Limburg, 1879:

In 1879 is Limburg de kleinste en meest achteruit gestelde provincie van het land. De helft van de bevolking is analfabeet omdat er geen schoolplicht is. Zo wat de hele bevolking leeft van de landbouw. De administratie, de rechtspraak, het middelbaar onderwijs en de hogere geestelijkheid zijn Franstalig.

Ook in andere landsdelen waren armoede en ongeletterdheid de regel hetgeen de regering in 1878 ertoe aanzette om een Ministerie van Onderwijs op te richten. Op 1 juli 1879 volgt er een tweede Wet op het Lager Onderwijs (Wet Van Humbreeck).

Deze wet, de zgn. *Ongelukswet* (1 juli 1879) zegt het volgende:

- *iedere gemeente moet minstens één officiële school hebben en mag geen vrije school meer subsidiëren,*
- *godsdienstondericht mag nog alleenlijk buiten de diensturen onderricht worden,*
- *de onderwijzers dienen een diploma te bezitten van de Rijksnormaalschool.*

De eerste schoolstrijd was geboren: de bevolking, zeker de lagere sociale klasse, overwegend katholiek, wenste haar kinderen niet naar die "duivelse" scholen te sturen.

Initiatieven van kloostergemeenschappen, parochiepriesters en schoolcomités gaven het ontstaan aan vrije (katholieke) meisjes- en jongensscholen.

• 1879 - 1914

De jongensschool

In Sint-Lambrechts-Herk richt baron de Cécil, burgemeester (bewoont het kasteeltje Beukenhof) een gemeenteschool op. Het vroegere schooltje aan de kerk verhuist dan naar de Vorststraat.

Hoofdonderwijzer Borgerhoff en zijn hulpmeester Erens worden door de gemeente aangesteld.

In 1884 krijgt het Ministerie van Onderwijs een katholieke minister en keert de rust onder de bevolking weer. De gemeenteschool wordt een aangenomen school ... Meester Craeybecks is de nieuwe hoofdonderwijzer. Later wordt ze de Vrije Gesubsidieerde Lagere Jongensschool.

De meisjesschool

Als reactie op de oprichting van de officiële gemeenteschool sticht graaf de Brigode de Stenbier (bewoont het kasteel van Wideux) in datzelfde jaar een vrije school in de Pastorijstraat.

Als leerkrachten fungeren de Zusters van Maria uit 's Hertogenbos. Pastoor Demal (1881) "preekt" de kinderen van de gemeente naar de kloosterschool zodat meester Borgerhoff in de gemeenteschool op het laatst alleen nog zijn eigen kinderen als leerlingen heeft.

De Hollandse zusters verlaten Sint-Lambrechts-Herk in 1886 waarop de Zusters van Maria uit Landen hun taak overnemen. Zuster Elisabeth wordt "Soeur Supérieure". Zij neemt de jongens voor haar rekening. Ze blijft in Sint-Lambrechts-Herk tot in 1919.

Er zijn twee klasgroepen een "classe inférieure" en een "classe supérieure". 's Zondags in de namiddag gaan de meisjes naar de "adultenschool" waar ze snit en naad kunnen aanleren. Een *bewaarschool* bestaat nog niet.

Pas in 1886 kunnen we spreken van een meisjesschool wanneer een nieuw schoolcomité, met als voornaamste lid graaf de Brigode de Kemland een vergoeding aan de zusters betaalt.

Het katholiek onderwijs richt tweemaal per jaar een pedagogisch-didactische bijscholing in. De eerste staatssubsidie ontvangen de Herkse zusters in 1900. Het leerlingenaantal stijgt gestaag.

In 1900 wordt een derde en in 1904 een vierde lokaal bijgebouwd.

• 1914 - 1945

1914: het lager onderwijs wordt verplicht gemaakt tot de leeftijd van 12 jaar

De meisjesschool

Ondanks de nieuwe leerplicht is naar school gaan voor de meeste kinderen geen normale zaak. Een zesde leerjaar is er niet. Op die leeftijd werden de kinderen eerder naar de velden gestuurd dan naar de school in het agrarische Sint-Lambrechts-Herk.

Een voorbeeldje:

Van 1911 tot 1914 noteert men in de meisjesschool de beroepen van de ouders van de schoolgaande kinderen: 33 landbouwers, 21 dagloners, 2 boswachters, 2 kosters, 1 kleermaker en 1 gemeentesecretaris.

De zondagschool of adultenschool wordt afgeschaft maar vindt haar voortzetting in de Congregatie. Voor de ouderen klinkt deze naam bekend in de oren. Soeur Mechtilde leidt de school tot in 1924, waarna Soeur Arnoldine deze taak overneemt tot in 1947.

Op 10 mei 1941 start eindelijk de eerste *bewaarschool*. Juffrouw Henriette Genné (weduwe Albert Janssens, Hogeberg) is er de eerste kleuteronderwijzeres (fröbel!). De herinnering aan de beruchte luizenkam en het krantenpapier om de kinderen in klas te verlossen van die vervelende beestjes zijn nog levendig.

De jongensschool

Rond de eeuwwisseling begint Alfons Vandeborn (Meesterke Fons) zijn loopbaan die 48 jaar zal duren. Hij gaat op 67-jarige leeftijd op pensioen. Godsdienst, schrijven, rekenen en landbouwkunde is de onderwezen leerstof in twee klassen voor twee meesters.

Uit de herinneringen van Meester Fonske op zijn 90ste verjaardag:

"... ik gaf les aan soms 85 leerlingen die in primitieve omstandigheden naar school liepen (blootsvoets of op klompen). Niet alleen aan kinderen uit Sint-Lambrechts-Herk maar ook aan tientallen uit de beide Vlaanders, waar toen de oorlog in alle hevigheid woedde, heb ik les gegeven. Ik moest zelf hout meebrengen voor de kachel en ook zeep om enkelen een flinke wasbeurt te geven."

Niet alleen de kinderen onderwijst hij. Ook aan de onwetendheid van de volwassenen probeert hij te verhelpen. Zang en toneel zijn het middel: sommige volwassenen moeten nog leren lezen en schrijven om te kunnen meedoen. Maar meester Fonske bereikt resultaat; met zijn zangkoor nam hij deel aan wedstrijden o.m. in Brugge, Antwerpen en Luik!

• 1945 - 1978

De meisjesschool

Van 1947 tot 1958 wordt "Soeur Vincent" een veel gehoorde naam in Sint-Lambrechts-Herk. Het aantal leerlingen in de meisjesschool stijgt ondertussen in die mate dat zij het eerste *schoolhoofd zonder klas* wordt. Voor de jongensschool zal dat wachten zijn tot 1978!

In 1958 verlaat Soeur Vincent Sint-Lambrechts-Herk. Soeur Antoine volgt haar op. Zij brengt nieuwe pedagogische principes, nieuwe didactische werkvormen en leerinhouden aan.

Het noodlot slaat echter toe op 15 maart 1978: bij een verkeersongeval komt Soeur Antoine om het leven en wordt haar medezuster Soeur Appoline (leerkracht 2de leerjaar) zwaar gekwetst.

Zuster Appoline zal, na maanden revalideren, herstellen. Maar haar functie zal zij niet meer kunnen uitoefenen.

De jongensschool

In 1945 volgt Edmond Vandeborn zijn vader, meester Alfons op. De vooruitgang (?) heeft nog niet toegeslagen. De ouderen onder ons zullen het zich nog herinneren. In die tijd is er nog een dikke meidoornhaag rond een zanderige speelplaats met zes mooie linden. Waar nu de speeltuigen staan is er een grote groententuin

Vanaf 1945 wordt de jongensschool, voor een periode van zes jaar, overgenomen door de gemeente Sint-Lambrechts-Herk. Meester Edmond woont in het voormalige gemeentehuis in de Vorststraat dat in die tijd dienst doet als "schoolhuis".

Didactische vernieuwingen, o.a. de globale leesmethode, laat de kinderen toe om het lezen vlug en degelijk onder de knie te krijgen. Leervakken zoals geschiedenis, aardrijkskunde, gezondheidsleer en plantkunde worden ondergebracht in een overkoepelend vak W.O. (Werkelijkheidsonderricht). Dit was een belangrijke onderwijsvernieuwing omdat het kind "zijn werkelijkheid" als één geheel ziet.

Een citaat uit de personeelsvergadering van 4 april 1952:

De geest van den tijd bedreigt de onderwijzer met comfort, gemakzucht en materialisme. De Heilige Eucharistie dient als redmiddel. Waar hebben we dit nog gehoord? Meester Arthur Vandeborn houdt daarna een korte voordracht ten voordele van het schaakspel in de klas. Meester Marcel Vandersmissen vindt dat men eerst als voorbereiding op dit moeilijke denkspel het dammen moet leren.

Na het plotse overlijden van meester Edmond in 1961 neemt meester Arthur Vandeborn zijn taak over. Hij zal de jongensschool verder uitbouwen.

Een nieuw fenomeen, de *concurrentie* tussen de katholieke scholen en de *staatscholen* zal het schoolbeleid bepalen en veel energie en tijd vergen (*Wet Collard, 1955*). In 1962 wordt een schoolbusje aangekocht om de kinderen aan huis op te halen. Maar er is ook concurrentie tussen de dorps- en de stadsscholen onderling. Franse lessen zijn dan een meerwaarde voor een school. In Sint-Lambrechts-Herk worden er bijlessen Frans gegeven tijdens de middagpauze.

Ook worden de ouders betrokken bij het onderwijsgebeuren: het oudercomité wordt opgericht in 1968. Het oudercomité blijft actief. In 1975 verschijnt *Het Kroniekske*, een tijdschrift dat een band wil smeden tussen ouders en school. Dit tijdschrift bestaat nog altijd.

Ondanks voornoemde concurrentie slaagt men erin het leerlingenaantal in de Herkse scholen te doen stijgen. Door het hoge aantal kan men "bijzondere leermeesters" aanwerven: in 1972 een turnleraar en in 1974 een taakleraar. De vierde graad (zevende en achtste leerjaar) wordt afgebouwd: in 1963 zijn er nog zes leerlingen ouder dan 12 jaar.

Meester Tuur wordt niet van tegenslag gespaard. Na een ongelukkige val tijdens de sneeuwklassen in Oostenrijk (1977) moet hij ziekteverlof nemen. Meester Armand Van Herck wordt in 1977 waarnemend schoolhoofd tot september 1978.

• 1978 - 2004

Gemengd Onderwijs

Om aan de nieuwe schoolnormen en de pedagogische vernieuwing te kunnen beantwoorden komen de jongens- en meisjesschool in 1978 onder één directie. De jongens blijven echter in de Vorststraat en de meisjes in de Pastorijstraat. De turnleraar en de godsdienstlerares zijn aan beide scholen verbonden.

Aantal leerlingen op dat ogenblik: 144 kleuters en 279 leerlingen; samen 423 en 20 leerkrachten.

Aantal inwoners in 1979: 3954.

In deze periode fuseren twee schoolcomités: Sint-Lambrechts-Herk en Wimmertingen (1978, Staatsblad 1979). Dit betekent dat betrokken scholen "volledig" afzonderlijke scholen blijven, maar dat beide schooldirecties pedagogisch samenwerken en vooral dat de beide personeelsbestanden werden verenigd

- **Ghislaine Vrancken (1978 – 1987)**

De Herkse scholen nemen het voortouw in het *Vernieuwd Lager onderwijs*. Andere scholen komen op bezoek om te zien hoe het er in Herk aan toe gaat. Vooral de nieuwe kindvriendelijke speelplaats in de Pastorijstraat is een bezienswaardigheid. Gerichtte projecten trachten de rigide indelingen van het jaarstofklassensysteem te doorbreken. Onderwijs op maat van het kind, niet op dat van de volwassenen, is het doel. De – toen nog twee - ouderverenigingen spelen hierbij een belangrijke rol. Per klas is één ouder *klasafgevaardigde* en met gedreven bestuursleden zorgen zij voor financiële extraatjes en staan zij garant voor de noodzakelijke verbinding met de Herkse gemeenschap. De basisschool wordt geleidelijk voorbereid op nieuwe uitdagingen.

- **Georges Mewis (1987- 1994)**

De vernieuwing wordt verder uitgebouwd. De praktische uitvoering van de gemengde klassen is een uitdaging: niet voor de leerlingen, maar wel voor de leerkrachten. Het is even wennen. Er wordt gekozen voor de korte pijn. Tijdens de grote vakantie van 1988 heeft de grote verhuizing plaats. De kleuters, het eerste, tweede en derde leerjaar vinden hun onderkomen in de Pastorijstaat. Het vierde, vijfde en zesde leerjaar betrekken de school in de Vorstraat. De ééngemaakte school, de Vrije Katholieke Basisschool Sint-Lambrechts-Herk krijgt de naam *Het Schelleken* (naar het vroegere Angelusklokje).

De fusie met Wimmertingen wordt opgezegd. Omdat ze niet het vereiste aantal leerlingen behaalt, zal deze school enkele jaren later ophouden te bestaan.

De inspraak van alle schoolbetrokkenen, schoolcomité, directie, personeel, ouders en socio-culturele verenigingen wordt gebundeld in de Participatieraad (1992).

Projectonderwijs blijft de bezorgdheid: milieu (bosaanplantingen door kinderen en jeugd aan het Beukenhof en in de Mombeekvallei), veiligheid, (verkeersdrempels aan de schoolpoorten, kindvriendelijke speelplaatsen, ...). Onderwijs krijgt een nieuwe inhoud: niet de kennis op zich maar het totale kind in zijn ontwikkeling staat centraal.

- **Valère Dekens (1994 - ...)**

Op het eind van de jaren tachtig en in het begin van de jaren negentig deden er zich enkele ontwikkelingen voor waardoor het hele basisonderwijs in een stroomversnelling terecht kwam.

Om te beginnen was er de invoering van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen (zeg maar: een opsomming van doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes (houdingen) die leerlingen op het einde van het zesde leerjaar bereikt zouden moeten hebben. De invoering hiervan had als gevolg dat er in tien jaar tijd enkele aardverschuivingen plaatsgrepen op het vlak van leerstofaanbod (bv. geen woord- en zinsleer meer; verzamelingenleer opnieuw verbannen uit het basisonderwijs; geschiedenis, aardrijkskunde en natuurkennis komen niet langer als aparte vakken voor, maar worden op thematische of projectmatige manier geïntegreerd in W.O.) Al deze wijzigingen hadden nog twee gevolgen: in tien jaar tijd moesten alle leerboeken in het basisonderwijs worden vervangen én moesten de leerkrachten grondig worden omgeschoold. Twee keer een dure zaak. Daar kwam overigens nog bij dat met PC/KD de computer inmiddels zijn intrede had gedaan in het basisonderwijs. Zo was onze school tijdens het schooljaar 1998-1999 één van 18 Vlaamse voorhoedescholen van het zogenaamde Rivierenproject. Tal van andere kleuterscholen kwamen tijdens de opendeurdagen kijken hoe onze drie-, vier- en vijfjarigen op een uitgekende en zinvolle manier gebruik maakten van de computer in de klas. Maar ook hier weer: grondige omscholing en dure investeringen.

Een tweede ontwikkeling is de goedkeuring van het decreet op de inspectie en de begeleiding (1 december 1993), het decreet basisonderwijs (25 februari 1997) en de daaropvolgende Polder- en Tivoliakkoorden. Die brachten, naast gedeeltelijk nieuwe structuren en een iets gunstiger financiering, ook een zeer grote verschuiving met zich mee wat betreft het werk van de inspectie. De tijd dat een inspecteur enkele keren per jaar onaangekondigd een school kwam binnenvallen voor een grondige inspectie van één of meer leerkrachten, ligt al een jaar of vijftien achter de rug. In de plaats daarvan kwamen de zogenaamde *doorlichtingen*, waarbij een team van inspecteurs in theorie één keer om de zes jaar een week lang neerstrijkt op een school om haar sterke en zwakke punten in kaart te brengen.

Omdat zulke doorlichtingen in de praktijk echter vaak acht of tien jaar op zich laten wachten, kiezen steeds meer scholen voor één of andere vorm van zelfevaluatie. Hierbij houdt een heel leerkrachtenteam zich op een zo objectief mogelijke manier een spiegel voor, dit met de bedoeling zélf de sterke en zwakke punten bloot te leggen. *Interne kwaliteitszorg* noemt men dat.

Een derde ontwikkeling – sedert 1994 – is het zorgbreed werken van basisscholen. Sedert het midden van de jaren zeventig konden lagere scholen weliswaar al beschikken over zogenaamde taakleraars die kinderen met een leerachterstand “bijwerkten”, individueel of in kleine groepjes. Sedert 1994 werd “leerlingenzorg” echter breder gezien. Scholen werden gedwongen “preventief” te werken: er moest zoveel als mogelijk worden geprobeerd leesmoeilijkheden te voorkomen. Eén van de consequenties daarvan was dat het zorgbeleid al in de kleuterschool van start ging. Tussen 1994 en 2003 konden echter niet alle scholen over een extra leerkracht beschikken om hun zorgbeleid uit te bouwen. Wie vooraf een goed plan indiende, kreeg er één, wie minder creatief was in het bedenken en uitschrijven van zulk plan, viel naast de boot. Daar kwam sedert 1 september 2003 verandering in. Vanaf die datum krijgt elke school een zogenaamde zorgcoördinator, zij het deeltijds. Hij of zij heeft vooral een beleidsmatige en coördinerende functie. Daarnaast beschikt onze school over verschillende leerlingenbegeleid(st)ers. Deze functie kan nog het best worden vergeleken met die van de vroegere taakleraar.

In de rand van het zorgbeleid moet er toch ook op worden gewezen dat tot het eind van de jaren tachtig de gewone basisscholen voornamelijk KENNISINSTITUTEN waren die de overige ontwikkelingsfacetten voor een groot deel aan het gezin overlieten. Daarenboven is in de scholen zelf het besef gegroeid dat een aantal leerlingen in het basis- en secundair onderwijs het schoolleven allesbehalve boeiend vindt. Ook al wijst elk internationaal onderzoek uit dat het Vlaamse onderwijs aan de wereldtop staat. En dus gingen scholen zowat vijfentwintig jaar geleden op zoek naar inhouden en werkvormen om de leerlingen méér dan voorheen te boeien en te motiveren. Dat dit als gevolg had dat kinderen minder feitenkennis te verwerken kregen, was onvermijdelijk maar ook niet zo erg. Scholen waren er namelijk al langer achtergekomen dat feitenkennis niet blijft

en dat feiten vaak ook snel achterhaald zijn. En dat je kinderen daarom beter zoekstrategieën aanleert dan pure feitenkennis. Het is belangrijk NIET UITSLUITEND te werken aan de VERSTANDELIJKE ontwikkeling van de kinderen, maar hen op school ook boeiende leer- en leefkansen te bieden.

Boeiend: een belangrijk woord in deze context, want het is al lang duidelijk dat kinderen pas échte leerwinst boeken als hun betrokkenheid en hun welbevinden hoog zijn. We zijn dan ook geëvolueerd naar een leer- en leefschool: door de invoering van onthaal- en kringgesprekken, door de inrichting van lees-, zit of knutselhoeken, door het in de kijker plaatsen van "het kind van de week", door computer- en internetactiviteiten, door contract- en hoekenwerk, enz.

DOORLICHTINGEN ALLERHANDE

Zoals hoger al gezegd: de tijd dat een inspecteur enkele keren per jaar onaangekondigd een school kwam binnenvallen voor een inspectiebeurt is voorbij. Tijdens de schooljaren 1993-1994 en 1994-1995 kreeg onze school een eerste keer een "doorlichting nieuwe stijl". Waarvan tweede keer goede keer. Begin 2003 streek de onderwijsinspectie dan nog eens neer op onze school. Op een uiterst grondige manier gaan zij na hoe het zit met het onderwijskundig en organisatorisch functioneren, maar ook met de toestand van de gebouwen, met de administratieve stiptheid, met de veiligheid en de hygiëne. Daartoe wonen zij lessen of activiteiten bij in de klassen, voeren ze gesprekken met leerkrachten, secretariaatsmedewerkers, directie en leden van het schoolbestuur en voeren ze controlebezoeken uit aan klassen, eetzaal, toiletten en andere lokalen, evenals aan de speelplaatsen. Dat leidt tot een zogenaamd "doorlichtingsrapport" waarin de inspectie een opsomming maakt van de sterke en minder sterke punten van een school.

Als *sterke punten* kwamen naar voren:

1. De soepele overgang tussen kleuter- en lager onderwijs en de systematische aandacht voor voorbereidend lezen en schrijven in de hele kleuterschool.
2. In de kleuterafdeling staat de leef- en belevingswereld van de kinderen centraal, is er aandacht voor een harmonische ontwikkeling van de kleuters, mogen ze veel en vaak handelen, exploreren, experimenteren en is er door de thematische aanpak een sterke horizontale samenhang in het onderwijsleeraanbod.
3. De lagere afdeling besteedt veel aandacht aan het aanleren van allerhande leerstrategieën (begrijpend lezen, spelling, gebruik van het woordenboek, de zakrekenmachine en het internet) en aan het verwerven van een goede studeerhouding (o.m. het leren plannen van taken).
4. De school is een gedisciplineerde instelling waar voor iedereen veel duidelijkheid is over afspraken en regels.
5. De leerkrachten zorgen voor een ontspannen sfeer waardoor leerlingen het volle vertrouwen hebben in hun leerkracht. Er is meestal een groot welbevinden. De sfeer van de typische dorpschool maakt dat de leerkrachten veel ouders kennen, waardoor de omgang en de communicatie met de meesten vriendelijk verloopt.
6. Het belang dat de school hecht aan het hebben van een goed kindvolgsysteem en de aandacht die de school besteedt aan zorgbreed

werken: op basis van degelijk uitgewerkte handelingsplannen waardoor de ondersteuning doordacht en systematisch verloopt.

7. De school beschikt over een sterk en breed intern leiderschap waarbij tal van teamleden binnen diverse raden en werkgroepen de directie helpen om een sterk ondersteunend onderwijskundig en organisatorisch beleid te voeren.

Volgende *aanbevelingen* werden geformuleerd:

1. Nog iets meer aandacht besteden aan voorbereidende wiskunde in de kleuterafdeling.
2. Sommige onderdelen van het vak Nederlands krijgen verhoudingsgewijs erg veel aandacht (spelling bijvoorbeeld). Door dit alles is er in het lager minder ruimte voor het muzisch-creatieve en het kunstzinnige, voor de ontwikkeling van het socio-emotionele en voor het in groepsverband werken aan taken.
3. In een aantal gevallen zijn de gebouwen en de uitrusting voor verbetering vatbaar.

Dat was ook de conclusie die professor Paul Mahieu van het Instituut voor Didactiek en Andragogie van de Universiteit Antwerpen trok nadat hij door de school met een onderzoeksopdracht werd belast. Hij opteerde voor een drieledig onderzoek: een identiteits-, een imago- en een tevredenheidsonderzoek. Eerstgenoemd onderzoek gaat bij het personeel na hoe men *intern* de school en haar uitstraling ervaart. Een imago-onderzoek gaat na welk beeld de buitenwereld, in dit geval de ouders, heeft van de school. Een tevredenheidsonderzoek tenslotte gaat gedetailleerd na over welke facetten van het schoolleven ouders tevreden of ontevreden zijn.

De respons op het onderzoek was massaal: zeventig procent van alle ouders stuurde de vragenlijsten terug. Op zich getuigt dit al van een zéér grote ouderbetrokkenheid.

Als sterke punten kwamen naar voren: het kleinschalige en dorpse karakter van de school, de competentie en de inzet van directie, leerkrachten en het overige personeel, het studie- en ontwikkelingsniveau, de goede bereikbaarheid en de goede relaties tussen ouders en leerkrachten. Een overgrote meerderheid van de ouders vindt de school om al deze redenen een uitstekende faam hebben.

Als verbeterpunten stipte hij aan: de toestand van de schoolgebouwen, het huiswerkbeleid, het culturele aanbod van de school en de manier van communiceren met de ouders.

Aan dit laatste punt is de school inmiddels zoals bekend al volop aan het werk. Samen met enkele architecten, gespecialiseerd in scholenbouw, zijn vier of vijf jaar geleden de bakens uitgezet voor een reeks nieuw- en vernieuwbouwprojecten die er tussen 2002 en ongeveer 2016 moeten voor zorgen dat onze infrastructuur er opnieuw op en top hedendaags uitziet. De eerste fase – de ingebruikname van een nieuwe administratieve ruimte – is trouwens al achter de rug, terwijl de tweede fase in de loop van het schooljaar 2004-2005 van start gaat.

Onderwijskundig scoort onze school dus prima met een juiste mix van vernieuwing en traditie en kan zij de toekomst dus met vertrouwen tegemoet zien. Wat de evolutie van het leerlingenaantal betreft, is dat echter minder het geval. Nadat de daling van de geboortecijfers zich zowat 20 jaar geleden vooral in de steden en in afgelegen regio's met weinig toekomstperspectief liet gevoelen, is het nu de beurt aan héél Vlaanderen om geconfronteerd te worden met sterk dalende geboortecijfers.

En dat heeft dus gevolgen voor àlle scholen, ook voor de onze. Tijdens het schooljaar 1997-1998 beschikte onze school bijvoorbeeld nog over 7 kleuterklasjes. Dit schooljaar zijn er dat maar 5 meer. Vanaf nu laat deze daling zich ook onvermijdelijk in het lager voelen. Op dit ogenblik telt de school, ondanks dat dalend aantal geboorten, toch nog 114 kleuters en 225 leerlingen lager onderwijs en verwachten wij in de loop van het tweede en derde trimester nog minimaal 10 nieuwe tweeënhaljarigen.

Tenslotte willen wij de geschiedschrijving van onze school afronden met een drietal van de allernieuwste ontwikkelingen.

Om te beginnen beschikt de school sedert enkele jaren over een deeltijdse kinderverzorgster die enkele uren per dag de leerkrachten van de jongste kleuters ondersteunt.

Op de tweede plaats maakt onze school samen met zes andere Hasseltse basisscholen sedert 1 september 2003 deel uit van scholengemeenschap "De Zevensprong".

Onze partnerscholen zijn: de vrije basisschool van Stevoort, de vrije basisschool van Kermt, "De Startlijn" in Stokrooi, "Triangel" in de Bakkerslaan, "De Kievit" in Kiewit en "Sint-Martinus" in de Pater Valentinuslaan.

Deze scholengemeenschap telt 1848 leerlingen en ongeveer 160 personeelsleden.

Doordat scholen zich groeperen in scholengemeenschappen kunnen ze rekenen op méér personeel voor de uitbouw van een goed zorgbeleid en op méér financiële middelen voor administratieve ondersteuning. Daarenboven beschikken scholengemeenschappen ook over een ICT-coördinator die het werken met de computer ondersteunt – zowel in de klassen als op de schoolsecretariaten.

Zowel op pedagogisch, op administratief als op organisatorisch vlak hebben we het eerste anderhalf jaar veel van elkaar geleerd. Dat heeft ons aangezet om verder te gaan op de ingeslagen weg. Terwijl de individuele scholen hun eigenheid behouden, halen we het maximum uit de samenwerking.

Tenslotte hebben ouders, leerlingen, leerkrachten, ja zelfs elke Herkenaar tijdens het schooljaar 2003-2004 de kans gekregen om een nieuwe hedendaagse en kindvriendelijke naam voor de school te kiezen. Dat werd uiteindelijk "De Kameleon".

Waarom uiteindelijk voor deze naam werd gekozen?

- Zoals een kameleon verschillende kleuren kan aannemen, zo verschilt ook elk kind van het andere. Maar dankzij gedifferentieerde ontwikkelings- en leertrajecten en dankzij een optimaal zorgbeleid past de school zich aan aan de mogelijkheden van elk kind.
- Geen grijze-middenmoot-onderwijs! De eerste opdracht van een school blijft het bijbrengen van kennis, inzichten, vaardigheden en goede levenshoudingen. Maar daarnaast moet er aandacht zijn voor een kleurrijke waaier van activiteiten waardoor leerlingen hun school gaan koesteren als een plaats waar ze grààg zijn: feesten, vieringen, projecten, sportactiviteiten, kunst- en muziekmanifestaties, gebruik van de computer, film- en theaterbezoeken, enz.
- Een kameleon past zich aan aan zijn omgeving, maar blijft toch altijd zichzelf. Dat doet ook onze school: ze heeft zowel oog en oor voor vaste waarden als voor nieuwe ontwikkelingen en leert kinderen daar verstandig, zelfstandig, flexibel en kritisch mee omgaan.
- De Herkse gemeenschap is één kleurrijk geheel van mensen. Daarom staat de school open voor werkelijk iedereen, ongeacht zijn of haar nationaliteit, sociale afkomst, geloof, overtuiging of financiële draagkracht.
- Tenslotte willen we werk maken van een frisse, afwisselende en kleurrijke schoolomgeving, net zo afwisselend en kleurrijk als een kameleon is.

NAWOORD

De basisschool heeft in 125 jaar een boeiende weg afgelegd, steeds het welzijn van het kind indachtig.

We besluiten met het lovend relaas van het eindrapport van de laatste doorlichting van de Kameleon:

"De school van Sint-Lambrechts-Herk beschikt over een team dat aan de kinderen optimale kansen op goed onderwijs wil bieden. Het doet dat vanuit een sterke professionaliteit en gedrevenheid onder de leiding van een ambitieus leiderschap. Vertrekkende van de complementariteit tussen de interne en de externe evaluatie kan het team duidelijke werkpunten afbakenen. De school heeft alle troeven in huis om haar pedagogisch-didactische en maatschappelijke opdracht verder te optimaliseren en met succes te vervullen."

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Archief Het Belang van Limburg (in 2004: eveneens jubileumviering 125 jaar)
Archief wijlen Guido Vandeborn - Mia Swerts
Archief Basisschool De Kameleon, Sint-Lambrechts-Herk
Archief Stad Hasselt (dienst bevolking; Saskia Lapère, D. Ballet)
Brochure Sint-Lambrechts-Herk - De kerk en haar onmiddellijke omgeving (Jef Hiemeleers)
Provinciaal archief (J. Zwerts)

Met de steun van:

Project "Buiten Gewone Buurt"

Hoofdstad van de Smaak